

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาทำบุญกุศลกันเราทำเพื่ออะไร เห็นไหม ถ้าเราทำบุญกุศลกัน ทำไมคนอื่นเขามี มุมมองดีๆ เวลาเรามองของเราทำไมมันขัดแย้งกับโลกเขาล่ะ? ขัดแย้งกับโลกเขาเนะ โลกเขา เป็นไปธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของโลกเขา โลกเขาเป็นธรรมชาติของเขา เป็นไปสภาวะ แบบนี้ แต่มันมีอันหนึ่ง สิ่งที่ว่ามันเหนือธรรมชาติ มันเหนือโลก ถ้าเราสนใจเรา ทำบุญกุศลนี้ถ่ม เวลาเขาขุดบ่อน้ำกัน บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำลึก ถ้าใครขุดได้บ่อน้ำลึกต้องลงทุนลงแรงมาก ใครขุดบ่อ น้ำตื้น น้ำตื้นเขาจะได้อาศัยประโยชน์ของเขาได้สะดวกของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ในมุมมองของเรา บางคนมันมีมุมมอง ใจไม่ลึก ไม่ถึงกับต้องขุดต้องให้ มันลำบากขนาดนั้น บางคนใจลึกใจตื้นนะ ใจลึกใจตื้นก็ตรงนี้ ตรงที่ว่าได้สร้างบุญกุศลของ ตัวเองมา สร้างบุญกุศลของตัวเองมา มันมีอะไรกระทบกันมันจะใช้ปัญญาใครครวญนะ มันจะ แยกของมันเอง ปัญญาใครครวญ

คู่มืออย่างเช่น มุมมองแต่ละมุมมองของคนมันไม่เหมือนกัน นี่มุมมองของคนไม่ เหมือนกันเพราะอะไร? ปฏิสัมภิทาญาณ พระอรหันต์ประเภทที่ใช้ปัญญามาก ปฏิสัมภิทาญาณ จะมีปัญญา มีญาณ มีการโต้ตอบปัญหาได้ชัดเจนมาก ความชัดเจนอันนี้มันมีการสร้างสมมา ความสร้างสมอันนี้มา แล้วเวลาเราเกิดปัญหากัน คู่มือเวลาที่ว่าพระอรหันต์สมัยพุทธกาล นี่มี ปัญหาในหัวใจ จะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาฝนตกขึ้นมา น้ำเป็นจุดเป็นต่อม ขึ้นมา เป็นจุดเป็นต่อมนี่เราเห็นกันทุกวัน เราไม่ได้คิดเลย

พยับแดด เขาเปรียบชีวิตนี้เหมือนพยับแดด เราขับรถไปพยับแดดเราก็เห็น แต่เวลาเรา เห็นพยับแดด เราเห็นแสงของแดด เราใช้แว่นตากันสายตาจะเสีย กันตาจะเสียนะ แต่ถ้าเป็น ปัญญาขึ้นมามันจะสะท้อนถึงชีวิตเลย สะท้อนถึงความรู้สึกของเราเลย นี่พยับแดดมันไม่มีอะไร เลย พอขับรถผ่านไป สิ่งนี้ไม่มีอะไรเลย มันเป็นความร้อน มันเป็นไอความร้อนเท่านั้นเอง

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเรามันชั่วคราวเท่านั้นนะ ชีวิตหนึ่งก็มีโอกาสตั้งแต่เกิดมาแล้ว แล้วก็ตายไป ในชีวิตหนึ่งเราจะทำอะไร? ใช้ ในหน้าที่การงานเราต้องเป็นหน้าที่การงาน ในหน้าที่การงานนะ คนมีหน้าที่การงาน คนต้องมีสัมมาอาชีพะ คนประสบความสำเร็จในชีวิตน่าเคารพยกย่อง เพราะอะไร? เพราะว่าเขาปากกัดตีนถีบนะ

เราต้องต่อสู้กับความเห็นของเรา ความเห็นของเรา การกระทำของเราบากบั่นไหม? เราต้องใคร่ครวญของเราไหม? เราต้องบากบั่นนะ พอเราคิดของเรา โครงการของเรา เราคิดจบลง แล้วเราเสนอโครงการออกไปในสังคม สังคมก็ยังมีแรงต้าน มีตัวแปรอีกมหาศาลเลยนะ นี่เราก็ต้องหมุ่นหัวปั่นอยู่กับโลกเขาอยู่อย่างนี้

นี่หน้าที่การงาน ถ้าประสบความสำเร็จมา เห็นไหม มันมีแรงตอบสนองใจ เรื่องของกรรมเป็นสภาวะแบบนี้ จังหวะและโอกาสนะ โอกาสของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน โอกาสของคนเกิดมาสภาวะแวดล้อมดีมาก โอกาสของคนเกิดมาที่ตลาดเปิดกว้างให้กับคนๆ นั้น บางคนทำอะไรนะมันก็มีไม่โอกาส ตลาดปิด ทุกอย่างปิดๆ หมดเลย นี่สิ่งนี้จังหวะและโอกาส อำนาจวาสนามันเป็นสภาวะแบบนี้

ในการประพุดติปฏิบัติก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์เกิดแต่ละยุคแต่ละสมัยนะ แต่ละยุคแต่ละสมัยกว่าจะเกิด นี่เราเกิดร่วมสมัย สมัยพุทธกาลนี้สหชาติ ใครจะเกิดร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องปรารถนา คำว่าปรารถนามันเหมือนมีเป้าหมายไง พอมีเป้าหมาย มีเหตุผล มีการสะสม พลังงานนี้สะสมขึ้นไปให้เสมอกัน

นี่ก็เหมือนกัน เรามีเป้าหมายอะไรเราก็ต้องสะสม การสะสมก็ที่เราทำกันอยู่ที่นี่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ สิ่งนี้เราสะสมมา การเสียสละใจ การเสียสละออกไป การเสียสละออกไปจากหัวใจ หัวใจมันต้องยึดมั่นเป็นธรรมดา เรื่องของกิเลสนะมันต้องยึดมั่น กิเลสมันจะยึดมั่น มันจะหาปัญหาให้เราตลอดเวลาไป แต่การเสียสละมันเกิดจากเรามีความเชื่อมั่น

นี่ใจที่วามุมมอง ที่ว่าต้นลึกของใจ แต่ละดวงใจไม่เหมือนกัน บางคนใจเสียสละได้ บางคนใจเสียสละไปมันก็เสียสละได้ แต่มันก็มีความคิด มีความระแวงอยู่ แต่ถ้าคนเสียสละแล้วมีความสุขของเขา สิ่งนั้นเสียไปแล้ว อดีตอนาคตแก้ปัญหาไม่ได้ในปัจจุบันนี้ ขณะที่ปัจจุบันนี้เรา

เห็นปัญหาในปัจจุบันนี้ เราจะวินิจฉัยปัญหานี้อย่างไร? เราจะมึปฏิกาณไหวพริบ เราจะมึสติสัมปชัญญะวินิจฉัยปัญหานี้อย่างไร?

ปัญหาอย่างนี้ เห็นใหม่ การฝึกฝนไป นี้เราเกิดเสียรู้เขา เสียรู้แล้วเสียรู้อีกจนกว่าเราจะยืนตัวของเราได้ใหม่? ถ้าเสียรู้แล้วเสียรู้อีกเรายังช่วยตัวเองไม่ได้ นี้กรรม ทำไมเราเป็นอย่างนี้ล่ะ? นี่มันเป็นจริต โลกจริต โลกะเป็นความโลภ ความโลภ ความโกรธ ความหลง โทสจริต โมหจริต โมหะคือความหลง หลงไป หลงไปกับเขา หลงไปไม่มีเหตุมีผลไปกับเขา แต่ถ้าเราฝึกสติขึ้นมา เจ็บแล้วก็จำ เจ็บแล้วก็ฝึกสติขึ้นไป นี่มันตัดแต่งมาอย่างนี้

นี่ถ้าย้อนกลับไปเห็นอดีตชาตินะ ชาติต่างๆ ที่เกิดสะสมมานั้นเป็นสภาวะแบบนี้ มันขับเคลื่อนมา เรื่องของกรรม เรื่องเป็นอินไตย เรื่องของกรรมเป็นเรื่องมหัศจรรย์ เห็นใหม่ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็น ย้อนอดีตได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทธวิสัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นสภาวะแบบนี้ แต่ของเราเวลาเราย้อนกันไป ถ้ามันไม่ได้ลึกไม่ได้ตื้น มันเป็นการคาดการณ์ มันเป็นการคาดหมาย เป็นการดันเดา มันเป็นการจินตนาการ มันไม่เป็นสัจจะความจริง

ถ้าเป็นสัจจะความจริง นี่มันสลดสังเวชนะ สลดสังเวชแต่ละดวงจิต แต่ละดวงจิต แล้วยังครูบาอาจารย์ที่มีหลักมีเกณฑ์ เรื่องอย่างนี้มันพูดออกไปไม่ได้ เพราะมันพูดออกไปมันมีตัวแปร ใจ คิดดูสิเวลาผู้ประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ จิตเปลี่ยนทันทีนะ จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาเราจะควบคุมได้ จิตดวงนั้นไม่เข้าใจ จิตดวงนั้นก็ยึดมั่นถือมั่นความเห็นของตัวเองไป แต่ถ้าเราวิปัสสนาไป เห็นใหม่ จากปุถุชนมันเป็นโสดาบัน เป็นสกิทา เป็นอนาคา มันเปลี่ยนแปลงหมดนะ

มันเปลี่ยนแปลงสภาวะกรรม กรรมอันนี้มันเปลี่ยนแปลงได้ มันเปลี่ยนแปลงด้วยการภาวนาใจ มันเปลี่ยนแปลงด้วยภาวนามยปัญญา ปัญญา มันจะเปลี่ยนแปลงดวงจิต นี่ไงถ้าจิตมันเปลี่ยนแปลงไม่ได้ มันจะเปลี่ยนจากปุถุชนเป็นโสดาบันได้อย่างไร? สิ่งที่เป็นปุถุชนเป็นโสดาบัน คุณค่ามันต่างกันนะ คุณค่าของจิตนี้ต่างกันมาก

นี่คุณค่าของจิตต่างกัน จิตสูง จิตต่ำ คุณค่าอันนี้ แต่จิตสูง จิตต่ำ มองในวัตถุสิ ในวัตถุเห็นใหม่ คนที่มีจิตสูง จิตที่เขา มีคุณค่าของเขา เขามองเรื่องของวัตถุเป็นเรื่องปลายเหตุ แต่ถ้าคนจิตใจต่ำ จิตใจต่ำนี้ยกย่องวัตถุมีคุณค่าเหนือกว่า ถ้าจิตใจต่ำยกย่องวัตถุมีคุณค่าเหนือกว่า มันก็

เป็นทาสของวัตถุใด ถ้าเป็นทาสของวัตถุ ก็ต้องเป็นทาสของมัน แสวงหามันไป มันก็เป็นความทุกข์ ก็แบกหาม แบกรับภาระอันนั้นไปไง

จะบอกว่าคำว่าเป็นหน้าที่การงานมันเป็นหน้าที่การงานนะ หน้าที่การงานเป็นวัตถุไหม? มันเป็นวัตถุเพราะอะไร? เพราะร่างกายนี้เป็นวัตถุ ร่างกายนี้เป็นเรื่องของธาตุ มันต้องอาศัยอาหารของมัน สิ่งที่เราจุนเจือมัน มันเป็นภาวะหน้าที่เท่านั้น ถ้าเป็นหน้าที่นะ สิ่งนี้มันพอเป็นพอไป มันพอเป็นพอไปนะ แต่ถ้าคนจิตใจสูง เห็นไหม สิ่งนี้ก็เป็นหน้าที่ของเราด้วย แล้วเราเจ้องานของเราด้วย นี่บารมีเกิดแล้ว เห็นไหม บารมีเกิดมาเพราะมันแผ่บารมีไป มันมีบริษัทบริวาร

คำว่า “บริษัทบริวาร” คุณความเห็นของใจ ใจนี้มองตากัน สบตากันแล้วมีความสุข อันนี้มันมีความสุข มีความพอใจ คนนี้เป็นคนดี คนดีเข้าที่ไหนเขาก็อบอุ่น เป็นผู้นำ ผู้นำนี้หายาก สิ่งที่เป็นผู้นำ ถ้าผู้นำมันหายาก นำที่ไหน? นี่ความคำริชอบมันเป็นการนำในมรรคญาณ มรรคญาณนี้ปัญญาเป็นตัวนำ ถ้าตัวนำ เห็นไหม ถือศีลๆ ถือศีลเราก็ถือศีลด้วยปัญญา ทำสมาธิก็ต้องสมาธิด้วยปัญญา ถ้าไม่มีปัญญาจะรักษาสมาธิได้อย่างไร? นี่ถ้าเกิดใช้ปัญญาญาณ ปัญญาญาณที่ชำระกิเลสก็ต้องใช้ปัญญาเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเป็นหัวหน้า หัวหน้าก็ต้องใช้ปัญญาเหมือนกัน นี่มันฝึกฝนมาอย่างนี้ มันสร้างมา เพราะพระโพธิสัตว์ก็เป็นอย่างนี้ พระโพธิสัตว์เป็นผู้เสียสละ เป็นหัวหน้าหมู่ เป็นผู้ชักนำเขา เป็นผู้เสียสละ เป็นผู้ปกป้องเขา เป็นที่ปรึกษาเขา เป็นผู้ดูแลเขา ดูแลเขาก็ดูแลเขามาตลอดเลย แล้วตัวเองนี่ย้อนกลับมา จิตมันมีความเป็นไปอย่างนี้ การเสียสละถึงเป็นบุญกุศลไป การเสียสละเป็นบุญกุศลกับใจของเรา ใครจะรู้หรือไม่รู้กับเรา ใจเรารู้นะ เราเสียสละได้ เราจะมี ความพอใจของเราได้

การเสียสละอย่างนี้ เสียสละต่อเมื่อเรามีกำลังเสียสละสิ ไม่ใช่เราเสียสละด้วยกิเลสนะ มันอยากเสียสละแต่มันไม่มีเอามาสละ มันก็วิ่งไปหาเขา อันนั้นมันก็ไม่ใช่เรื่อง สิ่งของมันจะเสียสละมันต้องมีก่อน รักษาขึ้นมาก่อน ถ้าเสียสละไม่ได้ เราก็เสียสละด้วยหัวใจไปก่อน อนุโมทนาทานไปกับเขา ใครทำคุณงามความดี ที่ไหนได้ฟังข่าวว่ามีความดี มีกุศล มีความดี เราก็ปลื้มอกปลื้มใจ อย่างนี้มันก็เป็นบุญกุศลของเรา แต่เวลาถ้ามันเป็นกิเลสนะ เวลาที่ไหนเขาทำคุณงามความดีกัน มันจะมีความน้อยอกน้อยใจไป เราไม่มีอำนาจวาสนา มันคืออกซกตัวไปนะ

มันควรจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้ามันพลิกออกมาเป็นปัญญา แต่ถ้ามันพลิกเป็นกิเลสมันก็เหยียบย่ำตัวเอง นี่เหยียบย่ำตัวเองจมอยู่กับความคิดตัวเองไง ทุกข์ยาก เราก็อทุกข์ยาก คนอื่นเขามีความสุขทั้งนั้น เราเป็นคนทุกข์ยาก แล้วใครจะมีความสุขความทุกข์กับของคนอื่นล่ะ? ความสุขความทุกข์มันก็เป็นหัวใจของแต่ละบุคคลแต่ละดวงใจที่เป็นความสุขความทุกข์ใช่ไหม? ถ้าความสุขความทุกข์ ถ้าเราพอใจอย่างนี้ เรามีความเห็นอย่างนี้ ชีวิตเราเป็นอย่างนี้แหละ เราสร้างมาอย่างนี้ เราพอใจอย่างนี้ไง

คุณถ้าพระปฏิบัติขึ้นมา ทำไมเราพอใจล่ะ? นี่ไปนั่งสมาธิกัน อดข้าว อดอาหาร มันไม่หิวไม่่วงนอน มันเป็นไปไม่ได้ อดอาหารมันต้องหิวแน่นอน กระทบะไม่มีอาหารเข้าไป น้ำย่อยมันต้องย่อยกัดกระทบะแน่นอน แต่มันแลกกันไง แลกกันเพื่อประสบการณ์ไง นี่ไง ประสบการณ์ วิธีการ วิธีการไม่ใช่เป้าหมาย เป้าหมายคือมรรค ผล นิพพาน แต่วิธีการคือสิ่งที่เราจะต้องแสวงหา วิธีการเราต้องแลกขึ้นมา ถ้าเรามีความพอใจ ถ้าเราเห็นคุณของมัน เราเสียสละตรงนี้ได้ เราเสียสละเพื่ออะไร? เพื่อให้จิตมันได้ประสบการณ์ของมัน ให้จิตได้ปล่อยกิเลสของใจ

ใจ อาการของใจ อาการของใจมันหลอกล่อ มันทำให้ใจเราหลงปั่น นี่เวลาที่เรต้ออกกตัวก็ไอ้นี้แหละ อาการของใจนี้มันหลอกตัวเอง ถ้าอาการของใจมันหลอกตัวเองขึ้นมา ถ้าเรามีปัญญา มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เห็นไหม นี่สิ่งนี้เราจะเสียสละมัน เราจะทำอย่างไรให้ความน้อยเนื้อต่ำใจ ให้ต้ออกกตัวผ่านไป นี่พอมันเห็นคุณเห็นโทษขึ้นมา มันก็ต้องมีวิธีการขึ้นมาที่จะผ่านช่องทางอันนี้ไป

นี่ก็เหมือนกัน เวลาวิปัสสนาไป ใจเราเกิดขึ้นมา เราเห็นคุณเห็นโทษขึ้นมา เราจะทำของเรา เราก็อพยายามบังคับตัวเอง เริ่มด้นมันเหมือนเด็กหัดงาน ต้องเริ่มพยายามฝืนขึ้นไปก่อน นี่เดินจงกรมไป มันจะชอบหรือไม่ชอบ มันจะพอใจหรือไม่พอใจก็บังคับให้อยู่ในทางจงกรม สุดท้ายขึ้นมา ถ้าช่องทางมันเป็นไป หาอุบายวิธีการพลิกแพลงเปลี่ยนแปลง พลิกแพลงเปลี่ยนแปลง ถ้าสุดท้ายก็อ่อนผ่อนอาหาร สู้กันตลอดไป

เราสู้กับกิเลสนะ เห็นไหม ขณะตนเองประเสริฐที่สุด ขณะคนหมิ่นแสนสร้างเวรสร้างกรรม ผู้ชนะ เห็นไหม ผู้ชนะได้ปลื้มอกปลื้มใจ ผู้แพ้สร้างเวรสร้างกรรม นี่มีเวรมิกรรมไปตลอดไป แต่เราชนะกิเลสของเราประเสริฐที่สุดนะ เหยียบย่ำมันไป เหยียบย่ำความไม่พอใจ

เหยียบย่ำความขี้เกียจขี้คร้าน เหยียบย่ำความไม่เอาไหนของตัวเองไป มันจะเป็นคนเอาไหนขึ้นมา นะ มันจะยืนขึ้นมาได้ มันจะมีหลักเกณฑ์ขึ้นมา ถ้ามีหลักเกณฑ์ขึ้นมา นี่สิ่งนี้ที่ว่าสละทานกัน มันสละทานเพื่อตรงนี้ไง เพื่อให้มีจุดยืนของใจ เพื่อให้ใจมันเข้มแข็งขึ้นมา เพื่อให้ใจมันมีประโยชน์ขึ้นมา

นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ เห็นไหม “อานนท์ เธอบอกเขาเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเถิด อย่างบูชาเราด้วยอามิสเลย”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สร้างมาอย่างนี้เหมือนกัน เป็นพระโพธิสัตว์มา สละทานมาเพื่อเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ได้ปรารถนาตรงนี้ เพราะอะไร? เพราะสิ่งที่ท่านสร้างมาแล้ว ท่านเสียสละมาแล้ว ท่านทำอย่างนี้มาก่อน นี่คือรอยทางเดินขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็เดินตามรอยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน แต่! แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้แล้ว ถ้าเราปฏิบัติบูชาเลย นี่มรรค ผล นิพพาน มันอยู่ที่วิธีการที่เราเข้าหา

วิธีการเสียสละอันหนึ่ง วิธีการภาวนาอันหนึ่ง วิธีการที่เกิดปัญญาของใจอีกอันหนึ่ง เวลาใจมันเกิดปัญญาญาณขึ้นมา โลกียปัญญา ปัญญาการเลี้ยงชีพ เวลาโลกียปัญญา ปัญญาเลี้ยงชีพ โลกุตตรปัญญา ปัญญาการฆ่ากิเลส แล้วปัญญาการฆ่ากิเลสมันเกิดจากที่ไหนล่ะ? มันเกิดจากการภาวนาไง โลกียปัญญา เราศึกษาเล่าเรียน เรามีวิชาการ มีครูบาอาจารย์ชี้แนะ นี่มันเป็นสัญญาทั้งหมด แต่เวลาวิปัสสนาขึ้นมา ในทางจกรม ในการนั่งสมาธิภาวนา มันเกิดกับเราเป็นปัจจุบันตลอด มันเกิดเดี๋ยวนั้น เป็นปัจจุบันเดี๋ยวนั้น ไม่มีที่มาที่ไป

ไม่มีที่มาที่ไป มันเกิดมาจากภวาสวะ มันเกิดมาจากตัวภพ มันเกิดมาจากตัวใจ มันเกิดมาจากตัวต้นเหตุ มันเกิดจากตัวที่เริ่มต้นความคิด มันเกิดจากตัวที่พาเกิดพาดาย แล้วมันเกิดที่นั่น มันทำลายกันที่นั่น เห็นไหม แต่ทำลายที่นั่นมันจะย้อนกลับขึ้นมาด้วยวิธีการอย่างไร? ถ้าเราไม่เริ่มการตากวาง เริ่มการเสียสละ เริ่มการทวนกระแสเข้าไป ทวนกระแสเข้าไปหาใจใจ มันลึกลับ นี่จิตนี้มันเป็นของลึกลับมาก กิเลสอยู่กับมันด้วย อยู่กับจิตดวงนี้มันเลยลึกลับ ลึกลับทำให้เราไม่เข้าใจ ทำให้เราลังเลสงสัย ทำให้ชีวิตเราอยู่กับโลกเขา

นี่ว่าโลกกับธรรมไง อยู่ด้วยกันนะ ธรรมก็อยู่ในความรู้สึกนี้แหละ แต่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราก็มีหน้าที่การงาน เราก็อยู่กับโลกแล้วเราก็ไปตามกระแส ธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสเข้ามา ทวนกระแสเข้ามา แล้วทวนกระแสที่ไหนล่ะ? นี่พากันเข้าป่าเข้าเขา ทวนกระแสเข้าไปหาต้นไม้ภูเขาก็ก็นั่งจิตตัวนี้ เราก็ก็นั่งเหมือนกัน เสียสละทานขึ้นมา เราเชื่อมั่นอย่างไร? เราสละทานที่ไหน เราก็ก็นั่งหาของเราอย่างนี้

นี่การวิ่งไปเพื่อหาเรา วิ่งออกไปเพื่อหาจิต ทำไปเพื่อย้อนกลับมาที่ตัวเริ่มต้นความคิด ทำกลับไปเพื่อมารักษาใจ ทำกลับมาเพื่อชนะตนเอง ทำเพื่อชนะตนเอง ถึงตรงนี้ นี่สิ่งนี้ประเสริฐที่สุด ถ้าใครเอาชนะตนเองได้ประเสริฐที่สุด ธรรมอันนี้อยู่ที่กลางหัวใจ คูณเวลาพระออกบิณฑบาต นี่เหวี่ยงไปไหลโคลย้อยมาเพื่อเลี้ยงชีวิต เราทำงานมา ทุกข์ยากขึ้นมาก็เพราะเลี้ยงตัวใจนี้แหละ เลี้ยงตัวใจ แล้วถ้าปัญญามันเกิดกับตัวมันเอง แล้วทำขึ้นมาในหัวใจของเราเอง นี่ประเสริฐที่นี้ ธรรมที่ว่าละเอียดจากข้างนอกเข้ามา จากความเป็นไปของเราไป ศาสนาจากกระพี้ จากเปลือกเข้าไปหาแก่น

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตเรากล้ามีหลักมีเกณฑ์นะ เราดำรงชีวิตเราเพื่อเรา เสียสละไปเพื่อเรา ให้น้ำเราดื่มขึ้นมา ให้น้ำเรามีความชุ่มชื่นในชีวิตของเรา ชีวิตของเราจะชุ่มชื่นไป ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ไป ชีวิตเราจะเกิดมาแล้วได้ผลประโยชน์กับเรา เกิดมาไม่เสียเปล่านะ

นี่หลวงปู่ฝั้นบอกเลย “เกิดมานี้หายใจทิ้งเปล่าๆ” หายใจเข้าและหายใจออกไม่ได้ ประโยชน์อะไรเลย ได้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตเท่านั้น ได้ออกซิเจนเข้าไปฟอกเลือด ได้ออกซิเจนเข้าไปเลี้ยงสมอง ได้ออกซิเจนเข้าไป แต่ถ้าหายใจพุทโธด้วย นี่เรื่องจากของวัตถุมันก็ได้ ออกซิเจนเข้าไป แต่เรื่องของใจมันได้สติเข้ามา มันรู้จักตัวมันเอง รู้จักว่าเรคือเรา เรานะ เราคือเรา ถ้าบอกเราอยู่ไหน? ไม่เคยมีใครรู้จัก ถ้าจิตสงบ โอ้โฮ นี่เราอยู่ที่นี้

ค้นหาตัวเราเจอนะ ถ้าค้นหาตัวเราเจอเราจะเห็นคุณค่าของเรา คุณค่าของใจ ถ้าเห็นคุณค่าของใจมันก็อยากจะวิปัสสนา มันก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ เพราะมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้วให้เราก้าวเดินตาม นี่ถึงว่าไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ หายใจเพื่อดำรงชีวิตด้วย หายใจเพื่อให้มีสติสัมปชัญญะด้วย หายใจเพื่อค้นหาตัวเองด้วย การหายใจเพราะมีจิต มีธาตุคือร่างกายและหัวใจมันถึงหายใจได้ ขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจะทำอย่างนี้ไม่ได้ นี่โอกาสเรามีตรงนี้ เราอย่าทิ้งโอกาสของเราไป เอวัง